

Frederik 6.s uniform fra Livgarden

31 G.1

Introduktion

Beskrivelse, materialer, snit

Mode

Dragtens historie

Tilstand

Konservering

Andre dragter som tilhørte Frederik 3.

Kilder, litteratur

Introduktion

Frederik 6. gik næsten altid i uniform. Hele hans liv var Europa i krig, så mænd ved magten bar uniformer.

Kongen er altid øverstkommanderende for alle landets militære styrker, og han har derfor en generalsuniform for hvert regiment. Denne stammer fra Livgarden til fods, med de karakteristiske broderede "sløjfer" på brystet som blev brugt i hele Frederik 6.s tid (fra 1785). Den flotte røde kjole blev udskiftet med en blå uniformsfrakke uden de kostbare broderier i 1848. De lyseblå benklæder hører stadig til uniformen, som

man idag kan se hos Dronningens Livgarde, der blandt andet står vagt ved Amalienborg og marcherer gennem København hver dag.

Kongens meget høje, sorte hat, kaldet *chakot*, har en 40 cm høj hvid pompon med blå top, som først senere blev indført, men som Frederik 6. var glad for. Han var ikke selv særlig høj (omkring 1,60, omend hans højdemål i Roskilde Domkirke angiver 170,9!) og den pyntede selvfølgelig meget på hans højde. Chakot'ens fangsnore af flettede guldtråde fæstnes under epauletten når man (som officer) var til hest. På brystet bærer kongen Dannebrogsmændenes Hæderstegn, som han selv indførte ved opdelingen af Dannebrogordenen i 1809.

Snittet på uniformen er præcis som det var på civil tøj; alle mænd tilstræbte at kunne bære en uniform, og man satte pris på, at den var så rigt broderet og farverigt som muligt.

Beskrivelse

Uniform, halvgalla for Livgarden til Fods, model 1822. Den røde jakke med rigt sølvbroderi, som ligner begejstrede sløjfer, bar gardens officerer fra 1785 indtil 1848, da den blev erstattet af en blå frakke. Officererne bar epauletter på skuldrene og et skærf om livet. Livgarden bærer stadig de lyseblå benklæder med sølvtræsserne, indført i 1822.

Den tilhørende sorte hat, kaldet chakot, har en 40 cm høj hvid pompon med blå top. Til galla hører en trekantet hat med blå og hvid fjerbusk. Kongen bærer flg. ordener: Dannebrogsmændenes Hæderstegn, Elefantordenens bryststjerne, Dannebrogordenens bryststjerne og om halsen Storkommandørkorset.

Uniformen består af:

Kjole, rød med broderi af sølv. Uniformskjole af rødt klæde, går kun til livet fortil, lange skøder med hvide kanter bagtil. Meget lange, snævre ærmer, blå opslag og krave. Lukkes mf med 2 x 7 hvælvede, runde sølvknapper. Den kaldes "sløjfe-uniformen" pga de 2 x 7 sølvbroderede sløjfer hvis kvaster ser så begejstrede ud. Der er tilsvarende broderi på opslag og den oprette krave. Kjolen er foret med ufarvet uldstof og er stærkt polstret og vatteret over brystet.

Et par epauletter af sølv: broderet med 3 stjerner som tegn for generaler, og med nedhængende frynse af tynde, spiralsnoede sølvtråde. Epauletterne holdes fast ved en strop på skulderen og fæstnes nærmest halsen med en hægte og trense.

Skærf med to kvaster af guldtråd. Flettet i en teknik som kaldes *sprang*, af guldtråd og rød silke, foret med læder og afsluttet med to store possementkvaster. Hørte officielt ikke med til uniformen, men efter samtidige portrætter at dømme blev det brugt af Kongen.

Benklæder, lyseblå med sølvgaloner ned langs sidesømmene. Stopper til at knappe fast i underkanten gik ned under skosålerne for at holde bukserne meget stramt fast nede omkring foden.

Chacot (høje uniformshat med skygge, fra ungarsk *csákó*) med pompon og fangsnor. Den hører ikke officielt med til uniformen, men er indkommet til Rosenborg sammen med den. En "galloneret hat (besat med sølvbånd eller galoner) med hvide strudsfejer" hørte faktisk til. Chakoten er betrukket med voksdug og prydet med to sølvbånd, et bredt foroven og et smalt forneden. Foran en større, bagtil en mindre skygge kantet med metal. Foran er anbragt en høj hvid pompon med lyseblå spids. Den sidder bag en rund metalplade med Dannebrogskorset på rød grund og med flammer stigende til vejrs som af en vase. Fra den runde plade går skråt nedad og bagud fløjlsremme, der er belagt med taglagte metalplader. Foran på chacoten sidder en stjerne med det danske rigsvåben. Den lange fangsnor med to kvaster er flettet af guldtråd. Indeni hatten sidder et firmamærke: A. Schmidt, Sadelmager, Sølvgaden no 419 København.

Sabel af stål med fæste; på fæstet en delfin. Oprindeligt hørte en sølvkærde til uniformen, men denne udgik fra Samlingen og blev erstattet med denne. Ifølge Boesen: *Royal Arms at Rosenborg* er det en simplificeret privat model, som ligner den lette kavallerisabel fra 1837. Den eksisterende sabel kaldes rettelig en palask. 96,4 cm lang, bladets længde 82,5 cm, br. 2,9 cm. Til sablen hører en skede af stål, 88,4 cm.

Felttegn, porte épée. 45,7 cm lang. *Porte épée*'en er en strop ved sablens fæste, båret om håndleddet, så at sablen kunne slippes, uden at den tabtes. Det flettede bånd af guldtråd og rød silke ligger dobbelt rundt om kårdens fæste og ender i en massiv kvast af samme materialer. Hører til stålsablen, men ikke til uniformen.

Rem og livgehæng af sort læder med metalspænde i form af et løvehoved.

Materialer, snit

Kjole: uldklæde, sølvbroderi, sølvknapper, kartet uld (polstring).

Epauletter: sølvtråd, sølvlahn (trukne metaltråde), kantillebroderi (spiralsnoede metaltråde)

Skærf: guldtråde, silke, læder for

Benklæder: klæde, sølvgalon, læderstropper.

Chakot: lakeret læder, voksdug, sølvemblem, fangsnor af flettet guldtråd, montering af sølv og forgyldt messing, pompon af uldfibre

Sabel: stål, felttegn af flettet guld-og silke tråde

Rem og livgehæng: sort, lakeret læder, forgyldt lukketøj

Snit: Kjolen er opmålt i 1910 af skræddermester Chr. Hansen, da man var bekymret for, om kongedragterne var ved at gå til.

Dragtens historie

Uniformen og tilbehøret er kommet til Rosenborg i 1840 sammen med andre ting som havde tilhørt Kongen. De findes i inventariet fra 1851, det første som blev lavet efter Kongens død. Uniformen blev udstillet med det samme i vægmontre på Slottets 1. sal. I inventariet fra 1912 bemærkes det, at kjolen er meget angrebet af møl (indvendigt), en skade der er sket, mens den var udstillet. Dragten var antagelig udstillet på Slottet helt frem til ca. 1970.

Uniformen har været vist ved følgende særudstillinger:

Tøjhusmuseet, 1945.

Udstillet 1975-1980 i nyindrettet dragtgalleri i Kommandantboligen, Rosenborg.

Livgardens udstilling i Magasin, "Den kgl. Livgardes 325 års Jubilæum" 1983.

Dragtudstilling Rosenborg marts 1986.

"Dragter og Spil" 1988-89.

Livgarden på Tøjhusmuseet, marts-august 1994.

"Den Dansende Wienerkongres", Christiansborg Slot, 2002

"Louise Augusta - Kærlighedsbarnet" 2003

Tilstand, konservering

I inventarprotokollen fra 1912 bemærkes det, at kjolen er meget angrebet af møl (indvendigt). Der findes enkelte mindre mølhuller i benklæderne. Sølvpauletterne er meget anløbne, mens sølvbroderiet på kjolen står ret flot. Sølvknapperne er blevet pudset til fotograferingen, da de løber hurtigt an. Lakken på chakoten og livremmen/gehænget er krakelleret og beskadiget af varme / lakken bliver tyktflydende. Derfor opbevares disse dele adskilte fra uniformen af hensyn til afsmitningsfare. Chakotens pompon er blevet vasket, tørret og børstet, da den var meget snavset: dens form minder da også om noget til at støve af med.

Andre dragter som har tilhørt Frederik 6.

I Rosenborg-samlingen findes en blå klædesdragt (ca. 1830), en kroningsdragt (1815), uniform for Livregimentet, Hestgardeuniform, en barneuniform, Elefantordensdragt, Hosebåndsridderdragt og en admiralsuniform. Desuden findes en række uniformskjoler og diverse tilbehør.

Kilder, litteratur

Rosenborgs inventarprotokoller fra 1851 og frem.

Litteratur:

5 Danske Kongers uniformer, Tøjhusmuseet 1945, kat. nr. 2.

Sablen: *Royal Arms at Rosenborg*, 1956, nr. 62., pl. 36.2

Katia Johansen: "Dragter fra det danske hof" s. 282-285 i udst.katalog
Danmark og Den Dansende Wienerkongres, 2002.

Maria Helleberg og Katia Johansen: *Louise Augusta –
Kærlighedsbarnet*, Rosenborg, 2003. kat.nr. 80, s. 76.